

staan. Hoe die markt er vroeger uitzag, laat de middenplaat — naar een tekening uit 1796 — ons duidelijk zien.

Zoo hebben wij dan in dit artikel gesproken van verschillende Kerstgebruiken in de landen onzer Christelijke beschaving. Veel, heel veel is er, waarmede wij het als Protestantsche Christenen niet eens kunnen zijn.

Doch daar, waar werkelijk Christus' geboorte het middelpunt der feestviering is gebleven, en op den Kerstdag de vraag, hoe ieder persoonlijk staat tegenover het Kind van Bethlehem, een klemmende is, daar veroordeelen wij niet.....

Laten wij bedenken, dat het Kerstkind ook is de Koning van Christenen, die anders denken dan wij! En dan, de overtuiging, dat onze streng, orthodox-Protestantsche opvatting van de Kerstfeest-ontzetting de juiste is, zij ons niet voldoende. Er moet Kerstwarmte en Kerstliefde in ons hart zijn. En op dit punt kunnen wij misschien nog wel iets, indien niet veel, van andersdenkende kerstfeestvierende Christenen leeren!

Is dat eigenlijk niet diep beschamend? Als wij beseffen, dat ons zooveel, zoo onuitsprekelijk veel geschonken is in het Kerstkind, dan moest op den feestdag van Christus' geboorte ons hart overstromen van liefde en mildheid. Was dit reeds zoo bij ons? Dan vierten wij op de rechte wijze Kerstfeest. Doch was het bij ons zoo nog niet, bidden wij dan om de rechte Kerststemming, die dit feest voor ons en anderer leven tot een blij feest maakt.

MAX ARDAU.

de koelaki (gezeten boer) en de moëjid (kleine boer) is zeer religieus, en aan de voorvaderlijke zeden buitengewoon gehecht. Zoodat op het platte land, trots communisme het Kerstfeest nog gevierd wordt.

Nu moet men echter niet denken, dat het vieren overal even stemmig gaat. De foto bovenaan op deze pagina zegt het ons wel anders. Met zang en dans, begeleid door de harmonica, wordt in sommige streken van Rusland het Kerstfeest gevierd. Wie de foto goed bekijkt, zal bemerken, dat sommige vrouwen zelfs pijpen rooken.

Neen, deze Russische Christenen hebben al heel wonderlijke opvattingen! Maar..... het zijn dan ook bewoners van de gebieden op de grens van Aziatisch Rusland. En die menschen hebben weer een heel andere kijk op de dingen dan wij!

In de Romaansche landen, waar men gaarne zinnelijke voorstellingen der dingen heeft en men alle gelegenheden aangrijpt een optocht of maskerade te organiseeren, heeft men ook het Kerstfeest voor dit doel misbruikt. Zoo geeft de foto beneden rechts van deze pagina een beeld van de intocht der z.g. „Drie Koningen“ (n.b. er staat in den Bijbel: „drie wijzen“) in de stad Madrid. Een wonderlijk en eigenaardig gebruik, dat echter veel volk trekt, en waarnaar de bewoners van Madrid elk jaar weer met bewondering kijken.

Ten slotte nog iets over Duitschland.

Duitschland is het klassieke land van Kerstfeest. Met „Weihnachten“, zijn, voor zoover dit eenigszins mogelijk is, de leden van het gezin bijeen. Wie in ons land een Duitsche dienstbode heeft, weet hoe juist tegen de Kerstmis de trek naar de „heimat“ bijzonder groot wordt. Kerstmis is in Duitschland het feest van de huiselijkheid, van de familie-saamhoorigheid. En dat is goed en schoon, indien in den familiekring het Kerstkind dan maar in het middenpunt staat. Niet het Kerstkind der treffende, met sagen omweven legende, maar de waarachtige Zoon van God, Die op de wereld kwam, om zondaren zalig te maken. Gelukkig, in vele Duitsche gezinnen is het nog zoo, daar is het:

„Die miljoenen eens zaligen zal,
„Werd geboren in Bethlehems stal“,

geen taal der lippen alleen.

Toch is ook voor dezulken het Kerstfeest in Duitschland een familie-feest: waarop men elkaar cadeautjes geeft en vriendschaps- of liefdebanden versterkt.

De weken, die aan het Kerstfeest vooraf gaan, zijn dan ook zeer belangrijke! In vele steden worden speciale Kerstfeestmarkten gehouden, en hoewel de beteekenis dezer markten belangrijk minder is geworden nu de groote warenhuizen het publiek in elk opzicht van het benodigde kunnen voorzien, toch hebben deze markten ook nu nog bijzondere beteekenis. Vooral de kerstfeestmarkt te Berlijn is belangrijk..... en die belangrijkheid wortelt ook in de historie. Door den loop der eeuwen is de Berlijnsche Kerstfeestmarkt blijven be-

Een ons Westersche Christenen vreemd aandoende Kerstfeestviering in Aziatisch Rusland.

De Kerstfeestmarkt in Berlijn (1796). Deze Kerstfeestmarkt wordt naar zeer oud gebruik ook thans nog gehouden, al gaat de instelling in beteekenis achteruit door de vele moderne warenhuizen.

De intocht der drie Koningen in Madrid.

